

tismum ejus dedisse remissionem peccatorum, non *in re*, sed *in spe*. Quod ex Gregorio et Beda ibidem retulimus.

SECTIO III.

Quando fuerit institutus et datus baptismus Joannis, quantumque duraverit.

1. *Baptismus Joannis a Deo.* — Duplex distingui solet causa efficiens sacramentorum, instituens, et ministrans; et utraque inquirenda est in baptismo Joannis. Quia, licet proprie sacramentum non sit (ut infra dicam), modum tamen sacramentorum imitatur. Primo igitur de institutione baptismi Joannis certum est, illum a Deo duxisse primam originem. Hoc constat ex Luca, c. 3, dicente: *Factum est verbum Domini super Joannem, Zachariæ filium, in deserto, et venit in omnem regionem Jordanis, prædicans baptismum penitentiae.* Quibus verbis satis indicatur hoc fuisse verbum Domini factum super Joannem, scilicet, ut ad baptizandum et baptismum prædicandum exiret. Quod clarius explicuit ipsemet Joannes, dicens Joan. 1: *Qui misit me baptizare, ille mihi dixit, etc.*; ex præcepto ergo Dei baptizavit; hoc ergo modo baptismus ille a Deo traxit originem. Nam qui Joanni dixit: *Super quem videris Spiritum descendentem, et manentem, hic est qui baptizat in Spiritu Sancto*, non fuit alius nisi Deus (fuit enim illa divina revelatio); idem ergo Deus illum ad baptizandum misit, ut recte exponit Cyril., lib. 2 in Joann., c. 2 et 3, dicens hæc dixisse Joannem, *ne sua sponte præcurrere videretur, qui non suæ voluntatis, sed divinæ dispensationis minister fuit.* Et August., lib. 4 de Bap., c. 22, dicit, eundem Dominum Joanni dedisse munus baptizandi, qui ab eodem baptizatus est, quod per communicationem tantum idiomatum intelligendum est (ut ipse diserte explicuit, tract. 5 in Joann.); baptizatus enim fuit Dominus in humanitate; non est autem verisimile per humanitatem misisse Joannem ad baptizandum, sicut Apostolos postea misit, ut ex verbis Evangelii satis constat. Et confirmatur primo conclusio posita ex verbis Christi, Matth. 21, ubi Christus interrogat: *Baptismus Joannis unde erat, e caelo, an ex hominibus?* quod ideo interrogavit, quia intelligebat Phariseos non fore negaturos baptismum Joannis fuisse a caelo, et a Deo duxisse originem. Ex quo tanquam ex vero principio eos convincere volebat, quod male agerent

non credentes Joanni, qui de ipso testimonium præbuerat, ut Chrysostomus et cæteri exponunt. Rursus confirmatur, quia non fuisset ausus Joannes propria auctoritate novum et inusitatum ritum introducere; quin potius ipsi etiam Judæi intelligebant id sine divino mandato et auctoritate non licuisse. Unde cum Joannes negasset se esse Messiam, Eliam, aut Prophetam, ab eo sciscitantur: *Quid ergo baptizas, si tu non es Christus, neque Propheta?* Ac si dicerent: Si non es Propheta, ergo non habes divinam revelationem, et mandatum baptizandi; quomodo ergo audes propria auctoritate baptizare? Ipse autem Joannes respondit tacite; se non propria, sed divina auctoritate baptizare, quia plus erat quam Propheta, scilicet præcursor Domini, unde inquit: *Ego vos baptizo in aqua, medius autem vestrum stetit quem vos nescitis.*

2. Difficultas vero superest, utrum ille baptismus ita duxerit a Deo originem, ut ab illo fuerit immediate institutus, an solum quia ipse misit Joannem ad baptizandum, illi committens ut suo arbitrio baptismum institueret. Hæretici enim hujus temporis priori modo explicant institutionem hujus baptismi, ut illum nostro baptismo similiorem efficiant. Nonnulli vero Catholici, ut ab illis omnino dissideant, docent, proximum institutorem hujus baptismi fuisse Joannem, cujus arbitrio et voluntati ritus illius baptismi a Deo commissus est. Quod confirmant ex appellatione, quia in Scriptura ille baptismus frequenter vocatur *baptismus Joannis*; fuit ergo Joannes non minister solum, sed institutor illius baptismi; illa enim denominatio non solet ministris attribui. Hac enim ratione baptismus Christi nunquam appellatur baptismus Petri aut Pauli. Quam differentiam inter baptismum Christi et Joannis indicavit Augustinus, lib. 5 de Bap., c. 13, et hanc sententiam tradit Bellarmin., lib. 2 de Bap., c. 20; et Medina, hic.

3. *Baptismus Joannis a Deo institutus.* — Nihilominus dico secundo, ritum hujus baptismi immediate esse a Deo institutum et Joanni traditum. Hæc est expressa sententia D. Thomæ hic, art. 2, quem sequitur Sotus, in 4, d. 2, q. 2, art. 1. Et in eadem sententiam inclinat Canis., lib. de B. Joanne, c. 7. Et satis probata videtur in commentario articuli 2 D. Thomæ ex verbis illis Joannis: *Qui misit me baptizare in aqua*; ex iis enim habemus totum ritum illius baptismi; ergo Joannes non tantum in genere præceptum

baptizandi, sed etiam in particulari accepit ritum quo baptizaturus esset, quia ille ritus (ut probatum est) non erat alius, nisi ut in aqua fieret baptismus. Et declaratur amplius, nam in ritu illius baptismi duo possunt spectari: alterum (ut ita dicam) positivum, alterum negativum. Positivum appello, quod fiebat per ablutioem naturalis aquæ; et quoad hoc negari non potest, fuisse in particulari ex institutione divina, ut verba citata videntur convincere. Negativum autem voco, quod non habuit alias essentielles cæremonias, neque aliquam formam, etc. Et quoad hoc contendere posset aliquis, quamvis Deus præscripserit Joanni ut in aqua baptizaret, illius tamen arbitrio commississe, ut modum et ritum talis baptismi institueret, ut, verbi gratia, quod cum forma vel sine illa fieret, vel alio ritu. Sed hoc mihi non probatur, et variis modis rejici potest. Primo, quia de facto probabilius credimus, in illo baptismo non fuisse alium ritum præter ablutioem aquæ; ergo saltem de facto totus ille ritus non fuit alius, nisi quem Deus præscripsit; ergo gratis et sine fundamento dicitur, fuisse liberum Joanni adjungere alium ritum, si voluisset. Deinde, quia Christus dixit Apostolis: *Baptizantes eos in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti*, non solum positive colligimus hunc ritum esse essentialem huic baptismo, sed etiam negative, nihil illi adjungi posse quod essentiale sit; ergo si Deus præcise dixit Joanni: *Baptiza in aqua*, non solum positive colligendum est illum fuisse ritum essentialem, sed etiam negative, nihil illi adjungi potuisse, quod esset essentiale. Unde, licet fateremur potuisse Joannem suo arbitrio adjungere aliquas cæremonias, non tamen propterea dicendum esset eas esse potuisse de essentia illius baptismi. Et confirmatur, quia ubicunque in Scriptura dicitur Joannem baptizasse *in aqua*, intelligitur exclusive in sola aqua, ut supra notavimus; ergo si Deus præcise revelavit Joanni ut baptizaret in aqua, recte intelligitur præscripsisse ritum illius baptismi in sola aqua. Et confirmatur præterea, quia alias potuisset Joannes instituere suum baptismum sub illa forma: *Ego te baptizo in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti*, quod non apparet verisimile. Sed dicunt aliqui hæc recte convincere, illum baptismum datum esse Joanni ex instinctu Spiritus Sancti, nihilominus Joannem illum ritum instituisse. Sed non video quomodo hæc cohæreant. Alias eodem modo possent dici sacramenta vetera

instituta a Moyse. Quia, licet ea acceperit ex revelatione divina, ipse tamen fuit primus eorum promulgator. Deinde quæro quid sit baptismum institui a Deo, nisi quod Deus ipse tradat et præcipiat ritum talis baptismi; quod enim tradat per hominem, non tollit, quin institutio divina sit. Quocirca, si aliquando vocatur Joannes institutor illius baptismi, intelligendum est, quia fuit primus promulgator. Ita loquitur D. Thomas, 4, d. 2, q. 2, art. 1. Tandem conjectura alterius opinionis parum efficax est; eam enim dissolvit D. Thomas hic, art. 2, ad 1, dicens baptismum Joannis denominatum fuisse ab ipso Joanne, quia cum spiritualem non conferret effectum, nihil in eo agebatur quod ipse non faceret; et ideo, quamvis ipse non esset institutor illius baptismi, tamen, quia in executione non solum erat minister, sed veluti causa principalis, ideo ab ipso Joanne denominabatur. Et nihil aliud significavit Augustinus citato loco; cum enim dicit Joanni datam esse potestatem baptizandi, non est sensus illi datam esse potestatem instituendi baptismum, sed conferendi illum propria virtute, et per modum principalis causæ. Quo etiam sensu dixit Tertul., lib. de Baptismo, c. 10, *Joannis baptismum divinum fuisse, mandato tamen, non et potestate, quod et Joannem a Domino missum legimus in hoc munus, cæterum humana conditione.* Quibus verbis idem quod D. Thomas hic docet, scilicet, baptismum illum fuisse divinum quoad ritum, et institutionem, non vero quoad effectum, ideoque *humanum* denominari, quod idem est ac denominari baptismum Joannis. Addi etiam potest, sicut lex vetus dicta est *lex Moysi*, non quia ejus ille auctor fuerit (hoc enim sensu lex illa divina fuit, quia solum Deum habuit auctorem), sed quia per Moysem primum est promulgata, et quia Spiritum non dabat, neque alium effectum supernaturalem secundum se habebat, sic nimirum dici de baptismo Joannis posse.

4. Ex his dico tertio proximam causam illius baptismi effectivam fuisse Sanctum Joannem. Hoc per se notum est ex Evangelio, et ex paulo ante dictis explicatum relinquatur, Joannem non tam fuisse ministrum, quam principalem causam illius baptismi, quamvis utroque modo denominari possit. Nam in genere causæ moralis dici potest minister Dei, quia missus ab illo ejusque jussu illud ministerium exercebat; tamen in genere causæ physicæ dici causa propria et principalis potest, ut ex D. Thom. hic colligitur.

Quia quidquid erat in illa actione, vel effectu ejus, humana poterat virtute fieri.

5. *Dubium.—Responsio.—* Joannes non per discipulos, sed per seipsum baptizat. — Sed quæret aliquis utrum Joannes solum per se ipsum baptizaverit, an vero etiam discipulis illud munus commiserit. Cum enim ille baptismus tantum fuerit quædam ablutio exterior, videtur verisimile potuisse facile per alios exerceri. Nihilominus Joannem solum per se ipsum baptizasse, est expressa sententia Cyril., lib. 2 in Joan., c. 57; et fortasse aliter fieri non potuisse, probabilius est. Et primum quidem colligi potest ex Joan. 3 et 4, nam in priori loco sic dicitur: *Erat autem et Joannes baptizans in Ænon, juxta Salim, quia aquæ multæ erant illic, et veniebant, et baptizabantur, nondum enim missus fuerat Joannes in carcerem.* Ubi ponderanda est illa particula, *enim*; redditur enim causa quod Joannes baptizaret, quia nondum erat missus in carcerem; ex quo colligitur non per discipulos, sed per seipsum baptizasse. Nam si per discipulos baptizasset, potuisset utique baptismus ejus durare etiam ipso conjecto in vincula. Unde in posteriori loco de Christo explicatur, quod non baptizaret ipse, sed discipuli ejus, quod de Joanne non dicitur, sed solum baptizasse. Denique hoc colligi potest ex illis verbis ejusdem Joannis: *Qui misit me baptizare, ille mihi dixit,* Joann. 4; soli ergo Joanni datum est præceptum baptizandi, nec legimus datam esse ei potestatem communicandi munus illud cum aliis hominibus. Præterea ex fine illius baptismi hoc colligi potest. Ordinabatur enim ad Christi manifestationem (ut diximus), et ad munus præcursoris pertinebat; sicut ergo Joannes non poterat per alios exercere munus præcursoris, ita neque baptizare. Quocirca, quamvis ille baptismus esset tantum in aqua, tamen, quatenus erat cæremonia quædam sacra, una ex circumstantiis illius erat, ut a Joanne solo ministraretur. Et hinc sumi potest alia ratio, ob quam ille dictus est baptismus Joannis, quam significavit etiam Augustinus, lib. 5 de Baptis., c. 43, et tract. 5 in Joan.

6. Contra hoc vero objici potest, quia Act. 19 dicitur, cum Paulus pervenisset Ephesum, pervenisse ibi quosdam discipulos, Joannis baptisate baptizatos, qui non videntur ab ipso Joanne potuisse immediate baptizari, cum ille nunquam Ephesi baptizaverit. Respondetur potius credendum illos fuisse Judæos aliquos, qui, eo tempore quo Joannes

baptizabat, Jerosolymis inventi fuerant, et ab illo tunc fuisse baptizatos. Quod ipsemet Paulus sequentibus verbis indicavit, dicens: *Joannes baptizavit baptismo pœnitentiæ populum,* etc.

7. Ex quo ultimo colligitur, qua ratione baptismus ille durare non potuerit ultra vincula Joannis, et cum vita illius simul fuerit extinctus, ut late docet August., tract. 4 in Joann. Quia nimirum solo illius ministerio nitebatur; et sicut Joanni nullus successit in munere præcursoris, ita neque in ministerio baptizandi illo baptismo. Quod autem usque ad incarcerationem Joannis duraverit, in commentario art. 5 explicatum est.

SECTIO IV.

Utrum baptismus Joannis fuerit sacramentum veteris, aut novæ, aut alterius legis.

1. Primo, hæretici supra citati, qui hunc baptismum eundem esse existimant cum baptismo Christi, consequenter dicent esse sacramentum novæ legis; non enim negant nostrum baptismum esse verum sacramentum. Quamquam fortasse Donatistæ non dicerent illum baptismum, prout a Joanne inchoatum, pertinuisse ad novam legem, sed fuisse etiam ante illam. Hæretici vero hujus temporis, qui dicunt Joannem inchoasse novam legem, consequenter dicunt illum esse sacramentum novæ legis, ut referunt Lindan., libro quarto Panopl., capit. 19; Canis., lib. de B. Joanne; Bellarmin., lib. 1 de Bap., c. 16. Et hi consequenter etiam docent, baptizatos baptismo Joannis non fuisse iterum baptismo Christi baptizandos. Sed horum hæreticorum nullum est fundamentum, ut ex hactenus tractatis de ritu et effectu illius baptismi constare potest.

2. Secundo, fuit multorum Catholicorum sententia, baptismum illum fuisse verum sacramentum, specie ac natura diversum a nostro baptismo, quia tam in ritu quam in significatione et efficacia ab illo differebat; distinctum etiam a sacramentis veteris legis, quia talis baptismi modus in tota illa lege non continebatur; simile tamen sacramentis veteribus, quia erat egenum elementum, quoniam gratiam non conferebat. Ita opinatus est Hugo Victorin., lib. 2 de Sacram., p. 6, capit. 6; Magister, in 4, d. 2, quem ibi D. Thomas, quæst. 2, art. 1, quæst. 1, secutus est; et Bonav., articul. 2, quæst. 2; Durand., q. 3; Palud., q. 2, art. 2; Richard.,

art. 2, q. 1; Alexand., 4 p., q. 3, mem. 3; Marsil., q. 2, art. 2. Fundamentum est, quia ille baptismus erat quædam sancta cæremonia ordinata ad aliqualem hominum sanctificationem, et significans gratiam, et spiritualem ablutionem per Christum dandam; nihil ergo illi deerat ad veram rationem sacramenti; quin potius Marsilius existimat fuisse perfectius sacramentum quam legalia, quia non solum significabat gratiam, sed etiam proxime ad illam disponebat.

3. *Baptismus Joannis non fuit sacramentum novæ legis.* — Dicendum vero est primo illum baptismum non fuisse sacramentum novæ legis. Hoc est de fide. Et probatur primo, quia sacramenta novæ legis tantum sunt septem a Christo instituta; ille autem baptismus nullum ex his sacramentis fuit; maxime enim fuisset baptismus Christi; quod dici non potest secundum fidem, ut ex dictis constat. Quia differebant, primo in ritu ex parte formæ, quæ rei essentiam constituit. Secundo, in efficacia, ut ostensum est. Tertio consequenter in significatione, quia baptismus Christi significat gratiam præsentem, quæ per ipsum datur; baptismus autem Joannis vel non significabat gratiam, vel non ut a se conferendam. Quarto in origine, quia noster baptismus institutus est a Christo Deo homine; ille autem a Deo ut sic inspiratus est. Quinto, hinc fit ut ille baptismus non potuerit esse professio, neque omnino sacramentum novæ legis, sicut est noster baptismus, quia neque fuit institutus ab auctore hujus legis, ut sic, neque etiam tempore hujus legis. Nam antequam hæc esset inchoata, ille incepit, et extinctus est antequam illa fuerit tradita. Hinc fit sexto, quod per illum baptismum non imprimebatur character indelebilis, sicut imprimitur per nostrum. Quia per illum non regenerabantur homines, neque profitebantur aliquam legem, neque efficiebantur membra alicujus Ecclesiæ, nec denique fiebant capaces aliorum sacramentorum magis quam antea essent. Et ita hæc est omnium Sanctorum Patrum sententia, quos late retulimus, sect. 1 et 2, et omnium Theologorum quos paulo ante citavi.

4. *Joannis baptismi baptizati baptismum Christi tenebantur suscipere.* — Ex quo inferunt omnes (uno excepto Magistro, qui in hoc graviter erravit) illum baptismum Joannis non fuisse ita ad salutem sufficientem, quin, post institutum et præceptum Christi baptismum, obligati fuerint omnes ad suscipiendum

illum, etiamsi baptismo Joannis essent baptizati, sicut D. Thomas hic docet, articulo ultimo, et sine ulla dubitatione est de fide certum. Quod manifeste probatur primo ex illa historia Act. 19, ubi baptizati baptismo Joannis jussi sunt iterum baptizari baptismo Christi, ut evidenter constat ex plano litteræ contextu, et proprietate verborum quæ hæretici hujus temporis variis modis conantur ad falsos et metaphoricos sensus detorquere, tam improbabiliiter atque impudenter, ut supervacaneum censeam eos referre. Præsertim cum legi possint apud Canisium, lib. sæpe citato, c. 7; et Bellarminum, lib. 1 de Bap., c. 22. Prædicto autem modo intelligunt eam historiam Chrys., Beda, et omnes expositores. Innocentius Papa, ep. 22, c. 1; Orig., tom. 8 in Joannem; Hieron., Joelis 2, et Dialog. contr. Luciferianos; Ambros., ad Galat. 3; August., lib. 2 Contra litteras Petiliani, c. 37, et lib. 5 de Bap., c. 9 et 10. Unde tract. 5 in Joan.: *Qui baptizati sunt a Joanne, non eis suffecit, baptizati sunt enim baptismo Christi, quia non baptismus Christi erat baptismus Joannis; qui recipiunt baptismum Christi, baptismum Joannis non quærun; qui acceperunt baptismum Joannis, baptismum Christi quæsierunt.* Et confirmatur, quia verisimile est aliquos ex Apostolis Christi fuisse baptizatos a Joanne, præsertim Andream, qui discipulus ejus fuerat; quin potius de omnibus id affirmant Chrys., hom. 1 in Acta Apost.; et Tertul., l. de Baptis., c. 12; et tamen constat omnes Apostolos fuisse baptizatos baptismo Christi, ut videre licet in August., ep. 108 ad Seleucianum. Quin etiam est verisimile, multos ex iis Judæis, qui initio Apostolicæ prædicationis Jerosolymis convertebantur ad fidem Christi, fuisse ante a Joanne baptizatos. Dicit enim Marcus, c. 1, quod *egrediebatur ad Joannem omnis Judææ regio, et Jerosolymitæ universi, et baptizabantur ab eo;* et tamen omnes sine discrimine, cum convertebantur, statim baptizabantur baptismo Christi, ut constat ex Actibus Apost., ubi, c. 2, quærentibus Judæis a Petro et reliquis Apostolis: *Quid faciemus, viri fratres?* respondit Petrus: *Pœnitentiam agite, et baptizetur unusquisque vestrum in nomine Jesu Christi,* etc. Quibus verbis baptismum Christi proponit omnibus ut necessarium, quamquam dubitari non possit quin multi ex illis essent baptismo Joannis abluti. Tandem simile argumentum sumi potest ex verbis Christi, Matth. ultimo: *Baptizantes eos in nomine Patris, et Filii, et*

Spiritus Sancti. Ex quo præcepto sumenda est ratio a priori hujus veritatis, quia baptismus Christi omnibus hominibus est in præcepto, ut necessarius ad salutem; sed per solum baptismum Joannis non impletur hoc præceptum. Tam quia baptismus Joannis longe alius erat a baptismo Christi. Tum etiam quia ille baptismus non imprimebat characterem Christi; ergo. Quocirca, sine fundamento distinxit Magister inter baptizatos baptismum Joannis. Nam si non habebant, inquit, notitiam Trinitatis seu Spiritus Sancti, indigebant baptismo Christi, propter locum Act. 19; si autem jam habebant notitiam Trinitatis, non oportebat iterum baptizari. In quo graviter et valde inconstanter lapsus est. Quia necessitas baptismi Christi non est propter notitiam Trinitatis comparandam (ad id enim satis est instructio et doctrina), sed ex præcepto Christi oritur, quod non minus obligabat eos qui fidem Trinitatis habebant, quam qui illius ignari erant. Item, cum baptisma Christi non solum sit præceptum, sed etiam medium necessarium ad salutem, ejus necessitas etiam est propter effectum ejus, quem non dabat baptismus Joannis, etiamsi homines illum suscipientes, cognitione Trinitatis pollerent.

5. *Joannis baptisma non erat necessarium.* — Ex his ergo colligitur alia differentia inter baptismum Joannis, et nostrum, quod hic est ad salutem necessarius, non vero ille. Unde etiam fit, ut oportuerit hunc durare usque ad finem mundi, non tamen illum. Fit etiam hunc universo mundo fuisse propositum et prædicatum; illum vero tantum uni regioni Judæorum. Denique hinc consequenter necessarium fuit, ut hic ministrari potuerit non solum a Christo vel Apostolis, sed ab aliis etiam hominibus; illi vero satis fuit solius Joannis ministerium, quia solum pro illo brevi tempore institutus est.

6. *Dubium.* — *Responsio.* — *Baptismus Joannis in consilio Judæis fuit, non in præcepto.* — Quæri vero hic obiter potest, an pro illo tempore quo ille baptismus duravit, fuerit necessarius Judæis, non quidem necessitate medii, nam hoc modo satis ex dictis constat non fuisse necessarium, cum nihil contulerit necessarium ad salutem, sed necessitate saltem præcepti. Elias Cretensis super orat. 4 Nazian., § *Idcirco Jesus baptismi aqua tingitur*, significat de hoc fuisse eo tempore divinum præceptum, sicut erant alia legalia. Verius tamen contrarium apparet, et

ideo dicendum est neque hoc modo fuit necessarium, ut bene docuit Paludan., in 4. dist. 2, quæst. 2, a. 2; quia hujusmodi præceptum non continetur in præceptis legis novæ, nec veteris, ut per se notum est. Neque sine certa ratione aut auctoritate affirmandum est, cum ex voluntate Dei pendeat. Et confirmatur ex Luc. 7, ubi sic dicitur: *Pharisæi, et legis periti consilium Dei spreverunt in semetipsos, non baptizati ab eo*; fuit ergo ille baptismus in consilio, non sub præcepto. Unde statim, et inferius, capite vigesimo, reprehendit Christus Pharisæos, quod Joanni fidem non adhiberent, quodque in eum essent blasphemii; quod autem baptizari ab eo noluerint, nunquam eos reprehendit tanquam alicujus præcepti transgressores; signum ergo est non fuisse in præcepto. Congruentia vero esse potest, quia ille baptismus non erat res adeo utilis et necessaria, ut oporteret stricte mandari.

7. *Baptismus Joannis non fuit sacramentum legis antiquæ.* — Dico secundo, baptismum illum non fuisse sacramentum legis veteris. Ita docent fere omnes Theologi relati et referendi, et Justin. Martyr, q. 36 ad Orthodoxos: *Baptisma (inquit) Joannis prævium erat legi gratiæ, et ideo supra legem erat*, id est, præter obligationem legis, vel etiam aliquo modo perfectior veteribus umbris, quia propinquus ad Christum disponebat. Et hoc modo dixit Naz., orat. 36 in Sancta lumina, Joannem non baptizasse *Judaico more*; et Aug., lib. 5 de Bap., c. 9, nulli hominum concessum esse ante Joannem illo baptismi genere baptizare. Quia non in aqua solum, sed ad pœnitentiam, et aliquo modo ad remissionem peccatorum comparandam dabatur, quod non habebant vetera baptismata. Ratio vero est, quia sacramenta legis veteris sunt illa quæ in veteri lege continentur, et per Moysen a Deo data fuerunt. Unde etiam circumcisio, quæ non est ex Moyse, sed ex Patribus, a multis non censetur sacramentum veteris legis, quanquam de illa major quædam sit ratio. Quia, licet non fuerit primum in illa lege data, fuit tamen veluti acceptata, et ejus præceptum in ea lege obligavit, et veluti janua ac fundamentum illius extitit; baptismus autem Joannis nullo modo contentus fuit sub lege veteri, nec per Moysen traditus, nec præceptus aut observatus. Unde ipsimet Judæi cum viderent illum ritum esse præter legem Moysis, interrogabant: *Quid ergo baptizas, si tu non es Christus?* Corrigendus ergo

est Origenes, lib. 5 in ad Rom., c. 6, ubi dicit Christum fuisse baptizatum, *non eo baptizate quod in Christo est, sed eo quod in lege est.* Ubi baptismum Joannis vocat baptismum in lege. Et infra subdit: *Baptismus Joannis expletio erat veterum, non inchoatio novorum.* Sed revera ille baptismus non fuit proprie in lege veteri (ut ostensum est); potuit tamen hoc modo appellari, propter quamdam similitudinem, quia erat baptismus inefficax, et in aqua solum.

8. *Objectio.* — *Responsio.* — Dices: cur magis dicitur *expletio veterum, quam inchoatio novorum?* quia sicut fuit quodammodo terminus legis veteris, ita fuit initium novæ, extrinsecus tamen utrique, quia ad neutram pertinuit. Respondetur: quia durante lege veteri, et antequam nova promulgata esset, et institutus est, et cessavit.

9. *Baptismus Joannis non fuit proprie sacramentum.* — Dico tertio: baptismum Joannis non fuit proprie sacramentum. Ita D. Thom. hic, art. 1; et Alber., in 4, d. 2, art. 6; Sot., q. 2, art. 1, et recentiores omnes. Ratio tamen non ab omnibus efficax redditur. Prima esse solet, quia omnia sacramenta spectant ad veterem vel novam legem. Necesse enim est sacramentum ad legem aliquam divinam pertinere, quia a solo Deo institui potest, saltem secundum potentiam ordinariam; lex autem divina positiva nulla est præter veterem aut novam. Baptismus autem Joannis non fuit sacramentum veteris legis, nec novæ. Quæ ratio efficax esset, si probaretur de ratione sacramenti esse, ut sub aliqua lege comprehendatur, quod prædicta ratione non fit, nec videtur necessarium, quia non est de ratione sacramenti ut ejus usus præcipiatur, sicut multi de confirmatione et extrema unctione putant. Et quia præceptum est quid extrinsecum et posterius ratione sacramenti.

10. Alia ratio est, quia ille baptismus non fuit per se institutus ad significandum, sed ad disponendos homines ad pœnitentiam. Verum hoc imprimis videtur gratis dictum. Cur enim ille baptismus non fuit propter aliquam significationem, sicut alia sacramenta vetera? Deinde non posset ille baptismus deservire ad excitandos et preparandos homines, nisi haberet aliquam significationem, quia non poterat excitare nisi tanquam signum, sicut vox non posset hominem excitare, si non significaret. Denique omnes Sancti dicunt Joannem baptismo suo Christi baptismum præ-

nuntiasse. Et D. Thom. dixit fuisse sacramentale quoddam, quod intelligi absque ratione signi sacri non potest.

11. Tertia ergo ratio sit, quia de ratione sacramenti est, ut sit cæremonia stabilis ad sanctificandum hominem aliquo modo instituta, et gratiam sanctificantem modo practico significans. Quam definitionem nunc suppono, latius in materia de Sacramentis in genere explanandam; sed in hoc baptismo fere nihil horum reperitur, quia ille baptismus nec conferebat per se aliquam sanctificationem internam et spiritualem, nec legalem, seu cæremonialem, quia non auferebat irregularitatem aliquam, immunditiamve legalem; nullo ergo modo per se sanctificabat, sed solum excitabat homines ut se peccatores recognoscerent, et aliquid humilitatis opus exercerent. Deinde non fuit ille baptismus cæremonia stabilis, quæ pro statu alicujus legis permaneret. Quo sane sensu intellecta, prima ratio rejicienda non est. Quia, licet de ratione sacramenti non sit ut singulis sit in præcepto, est tamen ut permanentem habeat institutionem, atque ut hoc modo ad aliquam legem seu statutum alicujus legis pertineat. At baptismus Joannis non fuit institutus ut cum aliqua lege duraret, sed solum ut præambulum quoddam, et dispositio remota ad introductionem legis novæ. Rursus non videtur ille baptismus habuisse practicam significationem gratiæ, quæ per illum baptismum, tanquam per signum quoddam practicum, promitteretur; sed primo et per se introductus fuit ad excitandos homines ad pœnitentiam et humilitatem, et hinc quasi ex naturali similitudine habuit, ut aequaliter baptismum Christi futurum significaret, eo modo quo unus actus virtutis ex natura rei significat alium similem, vel actus exterior interiorem. Et hoc modo admitti etiam potest secunda ratio supra tacta. Non ergo fuit ille baptismus sacramentum.

12. *Dubium.* — *Responsio.* — *Baptismus Joannis quid.* — Quod si inquiras quid tandem sit, Justinus, q. 37, vocat illum *præambulum*, seu *proœmium evangelicæ gratiæ*. Rabbanus, lib. 2 de Inst. cleric., c. 26, vocat, *veluti catechismum ad baptismum Christi*. Indicat etiam Hieron., Mar. 1; Cyr., 2 in Joan., c. 57, appellat *introducitorium ad perfectionem*. D. Thomas, art. 1, vocat *quasi quoddam sacramentale, disponens ad baptismum Christi*. Denique (ut sæpe dixi) solum fuit cæremonia quædam externa ad provo-